

dr. Pavel Gantar, predsednik DZ RS
Šubičeva ulica 4
1102 Ljubljana

Zadeva: Odprto pismo poslancem DZ RS

Predlagamo vam sprejem posebne izjave v zvezi z Resolucijo Evropskega parlamenta v kateri se za evropski dan spomina na žrtve vseh totalitarizmov in avtoritarnih režimov predlaga 23. avgust. Menimo, da navedena Resolucija ne odraža objektivnih vrednostnih sodb in da je za Republiko Slovenijo in Slovence, kot eno prvih žrtev fašističnega imperializma v 20. stoletju v Evropi, nesprejemljiva.

V utemeljitev našega predloga navajamo.

1. Izbor predlaganega datuma **23. avgust** za vseevropski dan spomina na žrtve vseh totalitarizmov in avtoritarnih režimov je pristranski, ustvarja razdor med evropskimi narodi in nikoli ne bo za vse dostojen spominski dan.

Ta datum je načrtno izbran kot obletnica podpisa Sporazuma o nenapadanju med Nemčijo in Sovjetsko zvezo 23. avgusta 1939 in jasno namiguje, da naj bi bili Nemčija in Sovjetska zveza glavna krivca za začetek druge svetovne vojne in njenih grozotnih posledic. To ne odraža resnice in ustreza predvsem interesom baltskih držav, še bolj pa velikih zahodno-evropskih držav, da bi prikrije lastni del odgovornosti za kolaboracijo z nacizmom pred letom 1939.

Izbrani datum namiguje tudi na slovanski ekspanzionizem, ki se ga kot vzrok za drugo svetovno vojno načrtno izpostavi z namenom, da se pozabi vsa predhodna agresivna dejanja fašističnih in nacističnih sil ter negativne vloge vplivnih posameznikov Rimokatoliške cerkve in Vatikana. Italijanski predsednik Napolitano je v zadnjih letih večkrat javno poudaril, da je za krivice in nesreče druge svetovne vojne kriv SLOVANSKI ekspanzionizem, in jasno dal vedeti, da ne gre samo za južne Slovence, ampak tudi tiste na severu, ki so povzročili gorje Nemcem.

Sovjetska zveza je s podpisom sporazuma z nacistično Nemčijo močno prizadela lasten ugled in vse privržence komunizma po svetu, a je to bila cena za izogibanje vojni z Nemčijo, ki so jo vzpodbujale prav kapitalistične države zahodne Evrope in hierarhija Rimokatoliške cerkve. Oboji so imeli željo in interes izničiti grožnjo komunizma. Zato so poskušali Hitlerju ugoditi v vseh njegovih zahtevah in ga usmeriti v spopad s Sovjetsko zvezo in komunizmom. Te države so sramotno žrtvovala Avstrijo in neodvisno slovansko državo Češkoslovaško ter tako opogumljale Hitlerja k nadaljevanju agresivnih dejanj proti vzhodu še pred sporazumom SZ-Nemčija.

2. Primeren datum za spominjanje na žrtve vseh totalitarizmov bi lahko bil datum Muenchenskega sporazuma, ki so ga podpisale Velike Britanije (Neville Chamberlain), Francija (Edouard Daladier), Italija (Benito Mussolini) ter Nemčija (Adolf Hitler), to je **30. september 1938**.

Drug primeren datum, ker prejšnji ne vključuje Sovjetske zveze, je lahko **26. April 1915**, ko so sile imperializma Velike Britanije, Francije in Rusije s podpisom Londonskega pakta vzpodbudile agresivni italijanski iredentizem in imperializem k osvajanju slovanskega sveta. S tem so omogočile razmah fašizma ter kasneje nacizma. Fašizem je svoj vzpon v Italiji takoj po koncu prve svetovne vojne utemeljeval s krilatico »pohabljene zmage«, ker da je Italija, glede na žrtve, dobila premalo slovanskega ozemlja na Balkanu, kjer je, tudi zaradi podpore Združenih držav Amerike in Wilsonove doktrine o samoodločbi narodov, nastala država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prav Slovenci in Hrvati smo bili po prvi vojni žrtve sramotnega italijanskega kršenja osnovnih človekovih pravic in odrekanja pravice samoodločbe narodov

s strani Velike Britanije in Francije. Med prvimi smo se organizirali proti fašističnemu zlu. Veliko priznanje za obstoj slovenstva gre duhovnikom, ki so se v času Avstro-Ogrske vzgajali na narodno strpnem bogoslovju v Gorici in so se dostojanstveno upirali veljakom katoliške cerkve, ki so bili naklonjeni fašizmu. Pisatelj Boris Pahor nas že desetletja opominja, da se je FAŠIZEM rodil v Trstu leta 1920 s požigom slovenskega narodnega doma z imenom Balkan, kar je bila simbolna agitacija za kasnejši krvavi pohod fašistične Italije na slovanski vzhod.

Izbor datuma **26. april** je primeren, ker upravičeno enakovredno obremenjuje prav vse največje evropske sile, odgovorne za prvo in drugo vojno strahoto, to je Veliko Britanijo, Francijo, Rusijo, Italijo in tudi Nemčijo. Zato bi bil ta datum zagotovo primernejši od sedanjega predloga 23. avgust.

3. Jasno je potrebno potegniti ločnico med ideologijami 20. stoletja in totalitarizmi oziroma diktaturami, ki so izrabljale posamezne ideologije za upravičevanje okrutnih dejanj. Ideologiji socializma-komunizma (države so se imenovalе socialistične ali ljudske) in katolicizma sta po razglašanih in zapisanih temeljnih principih humani in socialni. Žal pa so v preteklosti mnogi posamezniki v imenu teh dveh idej le-te širili z ognjem in mečem. Ni prav, da se danes nedolžnim ljudem, bodisi vernim kristjanom bodisi zagovornikom socializma-komunizma, očita zle osebnosti, ki so ti dve »veri« zlorabljali za lastne oblastniške cilje. Ti dve ideologiji sta si sorodni, a nasprotnici samo zato, ker razglašata vsaka svojega boga, a prihodnji rodovi bodo mogoče uspeli najti tudi sobivanje obeh, kot alternativo liberalnemu kapitalizmu.

Za razliko od socializma-komunizma in katolicizma, sta fašistična in nacistična ideologija v razglašanju in zapisanih zakonih popolnoma nesprejemljivi za človeštvo ter sobivanje različnih narodov in kultur. Pri tem je potrebno poudariti, da je nemški ali japonski »nacizem« v resnici že presežen in da v sedanjem svetu globalne povezanosti nimata več možnosti za uspeh (njuna glavna ideološka ost je bila manjvrednost Slovanov in Judov, Kitajcev in drugih ras, ki naj jim zato vladajo večvredni narodi).

Resnična nevarnost sodobnega sveta je ideologija FAŠIZMA, ki ni bil nikoli resnično premagan in se celo oživlja, krepí ter širi. Bistvo fašistične ideologije je zanikanje jezika, kulture in identitete drugih, vključno s pravico do imena, priimka, šolanja v lastnem jeziku in podobno. Tak fašizem je danes živ v mnogih evropskih državah in po svetu: v Italiji in Avstriji proti Slovincem, v Franciji in Španiji proti Baskom, v Baltskih državah proti Rusom, v Turčiji proti Kurdom, na Kitajskem proti budistom (Tibet) in tako dalje. Resnična nevarnost za miroljuben razvoj Evrope in človeštva je torej FAŠIZEM; za nastanek in krepitev resnično demokratične in sodobne Evrope je nujno potrebno opozarjati na vse pojavnne oblike te ideologije ZLA.

4. Komunizem je v Resoluciji omenjen osemkrat, nacizem petkrat, stalinizem trikrat in fašizem samo dvakrat, kar nakazuje, da je bojazen pred ponovnim pojavom idej komunizma zelo velika. Po propadu vzhodno evropskih socialističnih držav postaja kapitalizem vedno bolj brezobziren do vseh ljudi. Tudi v zahodni Evropi se znižuje doseženi nivo socialne pravičnosti. Zaradi tega je kapitaliste vedno bolj strah bodočih simpatij množic do novih oblik demokratičnega socializma s primesmi komunizma. Prav zaradi tega strahu nastaja velika nuja, da se socializem-komunizem neprestano povezuje s krvoločnimi diktatorji, ki so humane in socialne ideje zlorabili za njihove krvave oblastniške cilje. Tako se želi vedno večje množice ljudi, ki so potisnjene na družbeno obrobje, odvrniti od privlačnih idej socializma-komunizma, češ da je ta lahko le krvoločen in ne demokratičen.
5. V Resoluciji bi morala biti posebej poudarjena evropska zavzetost za demokratično in socialno pravično družbo ter resnično enakopravnost njenih narodov ne glede na velikost in njihovo ekonomsko ter kulturno moč. Žrtvam preteklih totalitarizmov pa pustimo, naj v miru počivajo, le spoštljivo se jim poklonimo ob dnevu mrtvih in s tem izrazimo priznanje za njihov prispevek k današnjemu boljšemu svetu.

mag. Boris Nemec, predsednik Foruma za Goriško